

תנו לנושום אוויר!

המפקד התחמשת שלנו אוולת!
 "אמנם אני מיליונר, דרלינג, אבל האם חשבת פעם אם אני מאושר?"
 "הלילה, אחרי ספירת האסירים, אנו פורצים החוצה!"
 "קודם עלינו להכיר זה את זה. ספרי לי על עצמך." (והמטומטמת באמת מספרת.)

עד כאן דוגמאות של מישפטים נדושים, המקימים אותי מכסא אולם הקולנוע. אבל אני בטוח שהרשימה אינה מלאה. תרגיל להכנת שעורים בבית: חבר מישפטים שאבלוניים נוספים, המבוססים על מצבים דרמטיים לעוסים. חבר חמש המונות דרמטית לפי המישפטים שמניתי. חמשת ריט הנדוש ביותר יזכה את מחברו במלך-גה מטעם הוועדה לעידוד הסרט הישראלי המשופשף.

פסטיבל האשליות

הן באות לפסטיבל מכל העולם. צעירות (מגיל 16 עד הגיל הנצחי של 29), יפות, שזופות, סקסיות, ריתניות, מגדרות. הן באות להתגלות, להתפרסם, להציג לית - להיות משהו. עם חלום בעיניים, עם חיוך מלבב, ונכונות לעשות הכל למען שעה של תהילה, הן באות לכבוש את פסטיבל-הסרטים בקאן. הן באות מערים גדולות ומכפרים נידחים - הכפילות של ליו טיילור, ג'יין פונדה, רחל וולטש, קתרין דבב, מרילין מונרו, ג'יין מאנספילד וכוכבים וזוהרים אחרים, שהפעילו לבבותיהם של מיליונים. הן זוכרות את הליטות שלחשו באוזניהן מחורים צעירים: "את דומה לג'יין פונדה. את יותר יפה ממנה. את מיוחדת מאד. יום אחד יגלו אותך, ותהיי כוכב ביג לאומי!"

הן יורדות מהמטוס, אלגנטיות, עם מלך-תחה שבלעה את כל הסכנוניותיהן. הן מפזר שילות את שפתיהן, ומרעידות את נהיריהן בשקיקה ראוותנית, לעבר הצלמים המצפים במלחמת-התעופה לאוריינגילים שלהן. הן מתגוררות בבתי-מלון יקרים, כדי להיות קרוב ככל האפשר לבמאים ומפיקים, ומתחזקות וקוראות שערב אחר מישור-השואה משהו יחזור לבדו למלון ובלובי, במעלית, במסדרון הריק, הוא יבחיך בהן, ובמיטה הרחבה, תוך כדי הבקוק על סגר החויה, ילחש להן: "אני אסדר לך... אני אסדר לך תפקיד... אני אסדר לך משהו..."

הן מגיעות בסרמפים, עם גיטארה על הכתף, יחסות, בשמלות ארוכות, במכנסי ג'ינס וכוחניות הודיות שקופות, עם חרוזים ופרחים בשערן. הן מתגוררות בבתי-מלון זולים או בתדרים שכורים, במרחק של חצי שעה מארמון הפסטיבל. שלוש או ארבע בחדר, עם חברים, בלי חברים, בשקיינות, על שפת-הים. הן מסתובבות בביקוני מינימלי על החוף, משתזפות, מתנגנות ומצפות שמישהו-השואה משהו יתחיל איתן, שיומין אותן לארוחת-צהריים, לדרינק במלון, לקבלת-פנים מפוארת, לי-קוקטייל-פארטי. למשהו.

הן מוכנות לכל. להצלם בעירום על שפת-הים, באמצע הרחוב, במכונית-ספורט. להשתתף בסרט פורנוגרפי, סרטון-פירי סומת לתחנתונים שקופים, סרט דוקומנטרי על היפס, על משני-האיש, על ארובות וקומנות. תמורת ארוחה, מילה במלון, הזמנה להקנת-בכורה, הן מוכנות לשכב עם צלם, תתי-עור-מפיק, אישי-הצילום של גורילה אפריקאי, מישו המכיר מישו שמכיר באופן אישי מפיק-סרטים אמריקאי, המחפש קרדיט-עירום לסרט מדעי-בידוני המתרחש בהונולולו. רבות מהן מצליחות באמת להגיע להקנת-בכורה של סרט מדרגה ז', ולהשתתף אפילו בקבלת-פנים הנערצת לאחר ההקנת רנה לכבוד הכוכבים שאיש לא ישמע עליהם למחרת. רבות מהן באמת מצליחות לבלות לילה בקאליטון, "מרטינו" בחברת איזה אסס, המפיק סרטי אסס, בשביל קהל שהוא אסס, המכניס לו סכום מים בעלי אססים רבים. אך יש גם כאלה המוצאות את עצמן לבד בלילה, ואז הן יושבות בזוגות, בשלשות או לבד, בבתי-הקפה שליד בתי-הקולנוע, ומצפות שמישהו יגיש אליהן, שמישהו יתחיל איתן, שמישהו ישלם עבור (המשך בעמוד 28)

ומי אני אתגבר איחשוף את החולשה הומנית. החרוש הזה יחלוף מהר, וכשאחזיק זור הביתה, תוך יום-יומיים, אחזור לאי-תני - לקללות, להרשות ולקיסורים.

כללי המישחק

למעלה מ-300 סרטים יוקרנו בקאן במשך תקופת הפסטיבל. חלקם במסגרת הפסטיבל הרשמי (כ-50 סרטים), חלקם בפסטיבל הבמאים והיוצרים (כ-50 בערך), כתריסר ב"שבוע הביקורת", והיתר בבתי-הקולנוע המיסחריים שבשוק-הסרטים. מובן שגם הסיניאטס המטורף ביותר לא יכול לראות את כל הסרטים, והתרגיל המסובך ביותר, העומד בפני כתב לענייני-קולנוע, הוא ההחלטת למען איזה מהם כדאי לעשות מאמץ ולראות לפחות את רבע השעה הראשונה שלהם. לכל אחד שיטה משלו להרכבת רשימת הסרטים הראויים לתשומת-ליבו.

יש המעניקים עדיפות ראשונה לבמאים שלא הזכיבו עד כה. אחרים בוחרים את הסרטים לפי השקנים המשתתפים בהם. וישנם כתבים בלתי-אחראים הנכנסים בלא-ינד לכל סרט, הנקרה על דרכם מבית-המלון לשפת-הים.

אני משייך את עצמי לקטגוריה הראשונה - נה והשלישית. אלא שיש לי שיטות משלי, לפיהן אני מחליט כמה דקות להישאר בכל אחד מן הסרטים שלהקרנתם אני נקלע. בדרך כלל מספיקות לי מחמש עד רבע דקות ראשונות, כדי להחליט שהסרט הוא לא בשבילי. אך לפעמים המלך-כודת מתגלה רק אחרי רבע שעה.

המייבחר המדוייק ביותר לאי-בחונם של סרטי נטאריש הוא לפי הדיאלוג. ברגע שאני שומע מישפט נדוש ראשון, המרי כיר לי עשרות סרטים אחרים מאותו סוג - אני עוזב את האולם. אתן לכם מיספר דוגמאות קלאסיות, ואני בטוח שכל אחד מהם יראה מייד את הסיטואציה הדרמטית הנדושה לפי ה"מישפט השחוק והבאנלי".

את המישפטים הבאים רשמתי תוך כדי יציאה מסרטים, שאינני זוכר את שמם, ולא איכפת לי מי ביים אותם ומי הופיע בהם. שימו לב:

"את רוצה שבננו יגדל וידע שאביו פושע?"
 "אני לא מוכן שאשתי תפרנס אותי, דרלינג."

"לרחוק ידיים לפני הניתוח? איזה רעיון מגוחך!" (תולדות הרפואה).
 "או קיי, קאם אנד גט מי!"
 "אם העסק הזה יסתנן לעיתונות - אנחנו אבודים." (שחיתות בממשלה או בעירייה).

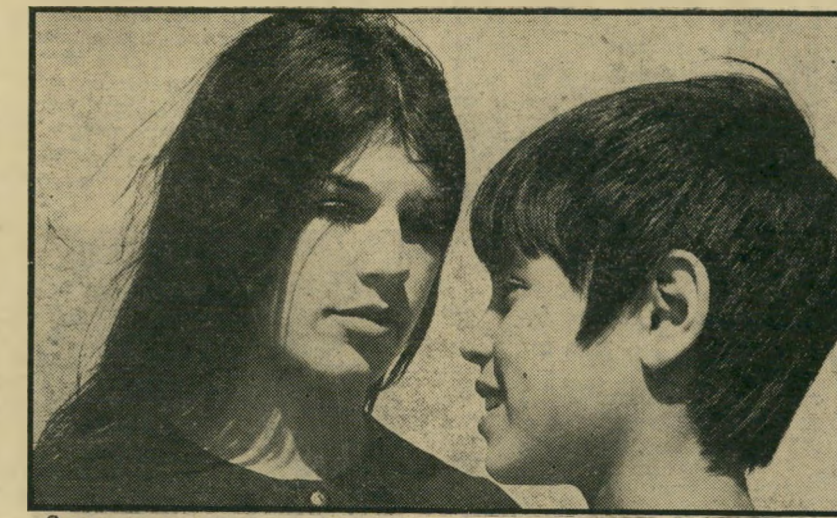
"אני עוזב את המקום הגידח הזה. אני אסע לאנשהו ואהיה משהו. את תהיי גאה בי, אמא. עוד ישמעו עלי!"
 "אני רוצה לשלילים שלי יהיו כל אותם"

זאת דן בן-אמוץ שחיה "העולם הזה" בפסטיבל קאן.

דברים שאני לא יכולתי להרשות לעצמי, כאשר הייתי בגילם!
 "שכחת? מה? אולי זה ירענן מעט את זכרוני?" - שוש!
 "אני לא יצאתי לסאפארי הזה כדי להת-נשק איתך באור הירח, אדוני. אל תשכח שבאתי לחפש את אחי, שנעלם בג'ונגל!"
 "אי-אפשר להמשיך ככה, יקירי. אני לא רוצה שנמשיך להסתחר כך ולברוח מכל צד."
 "עשו איתי מה שאתם רוצים, אך אותה תעזבו! אין לה כל קשר לענייני!"
 "אנחנו נכריח אותך לדבר. יש לנו שישות משלנו!"
 "בייבי, מותק שלי. למה לא סיפרת לי שאת הרה?"
 "מעכשיו והלאה זה רק את ואני, יקירי רתי."
 "אני שואל כאן את השאלות, מיסטר!"
 "בייבי, עזרי לי! אני זקוק לך. אני לא אחזור ממדע בלעדית!"
 "מיסטר! את השאלות אני שואל כאן, ולא אתה!"

די, אני לא יכול יותר. אני מוכרח לשר-ארץ אוויר. לעזוב את הכל באמצע. את ועדות-החקירה, את פשיטות יחידות הקר-מנדו של מסי-הכנסה, את הנסיונות ה"שקופים" כליכך להסב את תשומת-לב הציבור מחוט מרכזי, ששמו צבי דינשטיין (שאם אך ימשכו בו - יתפרק כל הכי-סוי), את תרגילי-ההתמקחות של הממשלה נוכח סכנת השלום המרחפת עלינו - לעזוב את הכל ולהסתלק לזמן מה! לברוח מהארץ לחודש ימים, ולנושום אוויר של שחיתות אחרות, בעלות ניהוח צרפתי מעורן. לשמוע זמן מה שפה אחרת, שקרים אחרים, מגנינות אחרות. "להחליף את האוויר" - כמו שכל רופא אובד-עצות מציע לחולים רדופים פחדים ומחשבים כ"סרי-כריסטיים. שיישרף הכל - אני נוסע לחו"ל.

שבועיים בפסטיבל בקאן. לראות סרטים מהבוקר עד הערב. לאכול במיסערה אנו-שית, להפסיד קצת כסף בקאזינו, לחזר אחרי נשים אחרות, להגיד להן את אותם

מיכל בתי-אדם וגבי אוטרמן, בסרט שייצג את ישראל. קאן הוצגה מלווים וניספחים ישראלים, שהביאו יחד, עם רווח, גם שפע תמונות, כרזות, כובעי טמבל ובקבוקוני יין. הקהל אהב מאוד את רווח, הביקורת קצת פחות.

מי שניסה להרשים וניוהר בלשונו ל-כל יסוע באינטרסים על עצמו, הלילה וחס, הוא פטר אוטול. הוא והבמאי מ' מוצא הונגרי, פטר מודאק, הציגו כאן סאטירה ארסית חריפה על האצולה ה"בריטית, את כל שאלות העיתונאים ש"נגעו למשמעות הפוליטית של הסרט עק"סו כצלופחים מאומנים. אבל כל מי ש"עיניו בראשו, יכול היה להבחין בכוננות הפוליטית, שהיו שקופות לחלוטין.

כוונות שקופות

כיצד אפשר להסביר את סיפור ה"סרט, בו מנגלס פטר אוטול אציל בריטי מטורף, המאמין שהוא אלוהי האהבה בכ"בורו ובעצמו. בתור שכזה, הוא בוחר ל"עצמו כייעוד להטיף לאהבה בכל סביבתו. בעזרת הלם, מחזיר אותו רופא-פסיכיי-אטר אל ה"נורמליות". מאותו רגע, הופך המאמין האדוק באהבה לשטן צמאדם, רוצח לא נורמלי כמו כולם.

סידסם של פטר אוטול ופטר מודאק ייזכר בעיקר בשל אחת התגובות המשע"שעות ביותר של הפסטיבל, היכול לזכות את מציאה בפרס על שבצאת פרסים. אחד המבקרים העניק לתעמדת השליט פרס משלו - פרס מספרי הזהב, בהם מתבקש

"אני אהב אותך, רוזה"

הוצגה מלווים וניספחים ישראלים, שהביאו יחד, עם רווח, גם שפע תמונות, כרזות, כובעי טמבל ובקבוקוני יין. הקהל אהב מאוד את רווח, הביקורת קצת פחות.

הדברים בשפה אחרת, לשחות שמפאנייה בחברת כוכבים, לרוץ אחר אנשים הרוי"פים אחר כבוד והצלחה-הצלחה-הצלחה - להיות במקום אחר. לעשות משהו אחר. לגשת לפרסי, לקפוץ לאמסטרדם ולר"מא. לטייל שוב ברחובות לבד, נוכרי, לא מוכר, לשבת בבית-קפה עם אפריטיב ביד, ולחזות בהצגה הגדולה ביותר חולפת לעי"ניך בשמלות קצרצרות, במכנסי ג'ינס, בעיניים מאופרות, בחסרוקות מפוארות. להתחיל שיחה ברחוב עם אנשים זרים, שלעולם לא אראה אותם יותר, ולהיות איתם גלויילב, כפי שמעולם לא הייתי עם שניים וחצי ירדני הטובים ביותר. להת"אהב במבט, בחיוך, במגע יד, בשלוש מי"לים שאומרות את הכל. לשנות את פרטי בלילים. לבלות עד הבוקר ללא התחייבר"יות וללא אחריות, לישון עד הצהריים, להשתכר מהזרות, מהישוני, מהנוכריות, ולחזק בליבך את הידיעה שהעולם הוא גדול ומאוכלס אנשים אחרים.

להתאושש מעט. לרענן את חושי-המידה והפרפורציה. להיווכח שוב שאין לנו מר"נופול על טימטום, ולזכור ששטרות אפשר להשמיץ בכל השפות, וגשחיתות, מעשי"עוול ואי-צדק, קיימים בכל העולם. להבין שבכל מקום אפשר לצאת מהדעת, כאשר מרכזים את תשומת-הלב במשהו, כאשר קוראים עיתונים בעיון ובאיכפתיות. לדעת שוב שמחל העולמות האפשריים, העולם המסרחי שלך הוא בכל זאת העולם, אם לא הטוב ביותר, הרי לפחות הנסבל ביותר. וכדי להעריך אותו מוכרחים - אין ברירה - מוכרחים מדי פעם לברוח ממנו ולראות אותו מרחוק, ובהשוואה לעולמות אחרים.

אתם רואים מה שקורה לי? יום אחד, מחוץ לגבולות המדינה, האופטימיות ה"אורורה כבר מתחילה להתגנב לחוץ דברי. זה ממש מסוכן. נו טוב, זה לא יקח הרבה

הרגו את הילדים

קודנו צריך להיות אמצעי-הבי"ע"ה לאידיאלים עמוקים, הסבירה קבוצת צעירים אמריקאים, שהביאו סרט בשם חייל החורף. סרט זה הוא אולי הכן ביותר המועזע ביותר שבסרטי הפסטיבל. זהו שיח-לוחמים מסמרי-שער של ותיקי מלחמת וייטנאם, שהתקיים בדרוויט. ה"עדויות שהביאו של הלוחמים נוקבות יר"תר מכל מישל קולנועי, המסונגן ביותר, הפגישה הראשונה שלי עם וייטנאם," מספר אחד מהם, "היתה כשתפסתי טרמפ משדה-התעופה, לשם הגעתי מארצות-ה"ברית, לבסיס אליו הוצבתי. היו אתי ב"גיפ עוד שלושה חיילים, ותיקים במקום בדרך עברנו כפר ידידותי, לאורך ה"שביל עמדו כמה ילדים קטנים והצביעו אלינו באצבע משולשת. חברי שלפו נשק והרגו את כולם."

פגישתם של האמריקאים עם העיתונאים כימעט וגרמה לשערוריה, כאשר במאי צרפתי בשם רנה ווטיה, שעשה סרט על-י"לתי על מלחמת אלג'יר, העיר בקול רם על הצרפתים לא הצליחו עד היום לעשות סרט תעודי ראוי למלחמה על אלג'יר. הדבר הרגיו כליכך את מנחה השיתה - צרפ"תי כמובן - עד שניסה להשתיק את ווטיה בכוח.

חיות פורנוגרפיות

פיזו הסרט המצוייר הפורנוגרפי (כך הוא לפחות מפרסם את עצמו), (המשך בעמוד 28)